

ВИВЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВІДОБРАЖЕННЯ ЖИТТЄВОГО ДОСВІДУ У БЛОГАХ

В статті подано теоретичний огляд проблеми створення і ведення Інтернет-щоденників (блогів). Представлена класифікація видів щоденників, що створює повну картинку передісторії виникнення даного феномену. Виокремлено функціональні особливості блогосфери та блогерства як такого.

Ключові слова: Інтернет-щоденник, подія, самопрезентація.

Постановка проблеми. Інтернет уже давно нікого не дивує як факт існування і як процес спілкування. Примножувати та розмножувати думки стало надзвичайно легко, хоча, багато що з прочитаного до нових думок та інтерпретацій і не спонукає.

Поява Інтернету дала людям небачені і незвідані раніше можливості доступу до інформації про буденні та небуденні події, що відбувалися в навколишньому. Але, найважливіша заслуга всесвітньої мережі на думку блогерів, є можливість вільно поширювати власну інформацію, роблячи її доступною для значної частини населення земної кулі. Одним з наймасовіших феноменів на сьогоднішній день є блоги і об'єднуюча їх в єдину систему блогосфера. Блогосфера – це щоденник епохи, а блоги його сторінки.

Щойно з'явившись у блогосфері у 1992 році, вони привернули увагу науковців дослідників, зокрема таких авторів: М.С. Уваров (1998), Д. Сулер (1998), Кастель (2000), К.С. Пігров (2002), І.В. Кузін (2002), Р. Лейбов (2003), К. Кобрін (2003), М.А. Алізар (2004), Є. Горний (2004), А. Носік (жанрова специфіка блогів 2005), М. Котін (2005), Т. О'Рейли, І.В. Кузнецова (2009) та ін. В основному дослідження проводяться в ЗМІ, як постійному джерелі інформації та обміну думками. Вони значно попереду, на відміну від психологів, філософів, лінгвістів, психолінгвістів, богословів, соціологів, які досліджують блогосферу – блоги – блогерів, як новоевропейський феномен.

Метою нашого дослідження було з'ясувати психологічні особливості відображення життєвого досвіду у благах так, як вони мають нарративну форму фіксації. Також, ми спробували виявити, що\чим для блогерів є блог і отримати відповіді на такі важливі питання: «Навіщо концентруємо силу розуму?» «Що шукаємо і для чого?» «Навіщо шукаємо очищення свідомості та сумління?» «В чому намагаємося знайти відчуття, яке відображає прогрес нашого буття?» «Які змістові та формальні особливості блога допомагають автору реалізувати свої потреби?» «В кого віримо і на кого сподіваємося\довіряємо у блогосфері?», «Де починається територія пасивних споживачів інформації?».

Відтак, блог це веб-сайт основний зміст якого є тексти, що регулярно додаються, зображення або мультимедіа. Він має нарративну форму так, як має описову форму відображення життєвих подій (ситуація, дійові особи, їх дії) з урахуванням його рівнів. Основними ознаками блогу стала дискретність, відвертість, нелінійність, розгалуженість інформації, динамічність, відсутність централізованості та ієрархії в організації змісту (нонселекція, колаж), безцензурність. Жанрова характеристика блогу складається з «душевної розмови», «базікання», «світської бесіди», «літературної сповіді», «літе-

ратурної проповіді», рідше каяття чи розкаяння в чомусь. Самопрезентація в блогах із створення свого внутрішнього «Я» складається з: самоопису, малюнків, он-лайн тестування, фотографій, цитування відомих авторів, особистого ставлення до обговорюваної теми, власних віршів тощо (блог несе функцію особистого сайту). Блог дозволяє «конструювання своєї публічності заради підглядування за самим собою» [7].

Дуже часто в дослідженнях іде мова про блоги не як про емпіричну сукупність «інтернет щоденників», а про блог як жанр. Публічний блог став доступним та невичерпним інформаційним ресурсом, по своїй суті він набуває статусу приватної інтелектуальної власності. І. Каспе в своїх дослідженнях «приватного» та «публічного» намагалась з'ясувати як конструюється – реконструюється – перекоконструюється «інтелектуальна приватність». Так приватною вважається зона за межами якої залишаються «влада», «соціальні норми», «громадські домовленості», «інтерсуб'єктивна реальність», «кимсь нормована мова» [7]. Більшість блогів за своїм облаштуванням нагадують власний «дім» (симбіоз будинку та телевізора) з всіма зручностями. Пропаганду «віртуального будинку», як актуального простору блогера поділяють не всі, так на слухну думку Ю. Лотмана, такі «віртуальні будинки» нагадують «булгаківський дім» з витікаючими звідси наслідками [8].

Але, які б суперечливі думки не висловлювали автори, функціональними особливостями блогів є:

1. *Комунікативна* – ця функція зводиться до того, що ведуть або читають блоги заради спілкування з цікавими людьми. Хоча, в першу чергу, це можливість сказати щось один раз так, щоб це почула «вся» блогосфера.

2. *Самопрезентаційна* – ця функція полягає у тому, що їх автори постійно займаються в них публічною самопрезентацією, переймається своїм моральним удосконаленням і самоусвідомленням, піклуються про своє духовно-моральне життя, про свою соціалізацію, тобто, життєдайно «функціонує ресурс» життєтворчості. Тут відображення життєвої події у слові стає структурованим упорядкуванням життєвої ситуації. Саме слово відкриває нові смислові «території».

3. *Розважальна* – «культурно-ігрова» – ця функція веде до веселого гаяння часу.

4. *Функція встановлення та утримання соціальних зв'язків* – ця функція дозволяє підтримувати соціальні зв'язки, що розірвалися в реальному житті.

5. *Утворююча мемуари* – як і в традиційному класичному паперовому щоденнику, блог, окрім нових функцій, зберігає функцію мемуарів.

6. *Саморозвивальна чи саморефлексивна* – тут блог надає можливість блогеру створити образ віртуального «Я», можливо, такого, до якого прагне автор («програвання терапевтичних ролей «масок»).

7. *Психотерапевтична* – ця функція блога, може передбачатися наперед, або буде усвідомлена в процесі ведення записів з метою «вихлюпнути емоції», «викласти наболіле», «заспокоїти нерви» та ін. Дана функція ризниється від класичного щоденника тим, що скаржишся чи радієш не сам собі, а майже всім відразу [6].

На думку С.Б. Борисова до зазначених вище функцій слід ще додати функції *культурної пам'ятки*, тобто блог, зберігає відбиток події індивідуального життя; функцію *заповіту*, із зверненням до «розуміючого» читача («нехай почитають після моєї смерті»); *квазідіалогову* функцію, яка дає змогу виговоритися у блозі; *гігієнічну*, очищуючу функцію, а саме нам періодично

необхідно розвантажувати пам'ять від несуттєвих дрібниць, подробиць і деталей; *літературно-творчу* функцію, «тобто так чи інакше, автор блогу стає – хоче він цього чи ні – свого роду творцем» [3].

Коли блогер розпочинає вести блог, він ще не усвідомлює, яку функцію буде виконувати Інтернет щоденник і яку ціль перебування в Інтернеті він буде переслідувати. Часто блог виконує декілька функцій, а іноді і майже всі за винятком окремих (створення мемуарів). Розуміння та усвідомлення даного процесу відбувається поступово і залежить від набутих віртуальних контактів та тем і коментувань інших, які потребують інформаційного маневрування між постами та життєвими фактами.

З огляду на те, що блог виконує не одну функцію і знаходиться в так би мовити «залюдненому» середовищі, ми хотіли з'ясувати, що\чим для блогера є блог? Ми припускали, що по скільки блог виконує декілька функцій, то і відповідей від одного блогера на наше питання може бути декілька. Тому, вибір і дійсно не обмежився одним визначенням. Визначення взяті нами з різних наукових досліджень, та були сформовані у опитувальник.

В експерименті взяло участь 120 блогерів. Встановлювати вік, стать, освіту ми не мали на меті тому, що дослідження в Інтернеті не можуть бути достовірними по цим параметрам. Реєструючись у Інтернеті, людина владна змінити всі ці параметри, включно до зміни зовнішності (аватарка). Забігаючи наперед хочемо привести міркування не одного блогера, «інтернет сьогодні схожий на древній Єгипет, де люди пишуть на стінах (стіна це сторінка) і поклоняються кішкам (аватарки з тваринними подобами)». Нас цікавив лише один факт із життя блогерів, чи є вони постійними мешканцями блогосфери? У наведеній нижче таблиці подано відповіді блогерами на поставлене запитання та співвіднесено їх з функціями наративу, що були схарактеризовані Н.В. Чепелевою

Таблиця 1

Визначення блогерами що є блог, та його наративні функції

<i>Визначення блогерами «що для Вас є блог?»</i>	<i>функції нарративів у цих блогах</i>	<i>кількість відповідей</i>
«Бред недосвідченої душі»	інформуюча, розважальна. Це наративи «регресу» К. Джерджен.	57
«По той бік добра та зла» (Ф. Ніцше)	інформуюча, упорядкувальна, реконструююча.	10
Потік життя	інформуюча, розважальна, переконуюча.	54
Самотність у натовпі	об'єктивує власну суб'єктивність, упорядкувальна (літературна сповідь)	73
Самотність над натовпом	об'єктивує власну суб'єктивність, переконуюча (літературна проповідь).	89
Самопізнання через когось (самоіншування)	інформуюча (копіювання чужих слів), упорядкувальна, темпоральна.	48
Органайзер хаосу свідомості	упорядкувальна, смислоутворююча, темпоральна, захистна.	41
Життя всередині себе	смислоутворювальна, конституювальна, захистна.	89
«Душепопечитель» час-	упорядкувальна, смислоутворюваль-	26

те використання смислів інших – протонаративів)	на, конституювальна, трансформуюча, захисна.	
Духовний шлях, шлях осмилення	інформуючи, упорядкувальна, смислоутворювальна, конституювальна, трансформуюча, захисна.	12
Діалог з «Я»	інформуюча, упорядкувальна, темпоральна.	12
Текстова «капсула часу»	інформуюча, упорядкувальна (низький рівень)	92
Кристалізатор цінностей	інформуючи, упорядкувальна, смислоутворювальна, конституювальна, трансформуюча.	13
Мода на світську сповідь	інформуюча, упорядкувальна, смислоутворювальна, конституювальна, трансформуюча, розвивальна.	7
Мода на світську проповідь (лідер прогресивної думки)	інформуюча, переконуюча (літ. проповідь), смислоутворювальна, конституювальна, трансформуюча, розвивальна. Це дуже часто наративи «регресу» К. Джерджен.	99
Тусовка	інформуюча, розважальна, розвивальна (суб'єкт нової формації).	96
Імідж\показуха	інформуюча, переконуюча (літ. проповідь), темпоральна.	69
Гра \Спектакль\Кепкування	інформуюча, переконуюча (літ. проповідь), темпоральна, захисна (приховування за масками).	76
Графоманство	інформуюча, упорядкувальна, смислоутворювальна, темпоральна, розвивальна (навички письма)	57
Естетичне чуже, як забуте своє	упорядкувальна, смислоутворювальна, темпоральна, конституювальна, розвивальна (пошук смислів)	15
Щоденник як джерело емоційної підтримки	упорядкувальна, смислоутворювальна, трансформуюча, темпоральна, конституювальна (спостереження за перебігом відгуків у френд стрічці)	46
Емоційний сплеск \ відстійник вражень	інформуюча, переконуюча, темпоральна, захисна.	72
Літопис особистого життя	інформуюча, упорядкувальна, трансформуюча, темпоральна, смислоутворювальна, конституювальна, розвивальна.	108
Політ над буденністю	інформуюча, розважальна (копіювання цікавої інформації на сьогоднішній день, і потім безжальне стирання за ненадобністю).	87
Свій варіант		-

Викладені вище результати дозволяють зробити висновок, що блогери просто підтримують новомодні тенденції не переймаючись визначенням чіткої мети свого перебування у блогосфері. Переосмислення і не сприймання текстів інших як життєвих змін, приводить до активації гордині, тобто, «рідко знаходжу варті уваги думки інших», і на цьому підґрунті й виникає відчуття «самотність у натовпі», «самотність над натовпом». Останній стан межується з ««Я» віртуальне божество» в блогосфері має ще одне визначення ЧСВ «чувство собственной важности». В такому стані наративи (пости) носять характер і вигляд не літературної сповіді з глибоким осмисленням життєвої події, а літературної проповіді (лідера прогресивної думки з функцією переконання будь в чому, але, у блогосфері вона часто з відтінком «бреду недосвідченої душі»). Такі відчуття як «бред недосвідченої душі» можна пояснити відсутністю життєвого досвіду і відповідальності за сказане. Віртуальний образ знімає відповідальність за сказане і надає відчуття непричетності на випадок, якщо щось піде не так. Говорити можна будь де і казна що.

Найбільша форма схвалення життєвої інформації у блозі іншого блогера відображається коротким «лайком»-ОК, а зрідка не розгорнутою відповіддю. «Его» – відношення до ближнього.

Такий стан як «самотність у натовпі» підкріплюється постійним дописуванням власних постів «его – текстів», і не повними коментуванням інформації іншого блогера.

Далі, М. Міхеєв у своєму дослідженні щоденників Росії ХІХ-ХХ віків вважає щоденниковий запис є «его-текст», який написаний з суб'єктивної блогерської точки зору, тобто людиною з егоцентричною позицією, сюди підпадає не тільки щоденниковий, але і мемуарний текст, листи. В блогосфері визначення «его» набуває ще одного значення – «мені немає рівних» [9].

«Его відношення» і «его тексти» – можна легко угледіти в таких викидках, коли людина викладає свою історію свій наратив будь якого напрямку сповідального чи проповідницького і безучасно спостерігає за коментуванням свого посту. Це стан «самотності над натовпом». Хоча, блогери це пояснюють так, «я нікого не забув, я просто спостерігаю, хто не забув про мене».

І це правда, що автором блогу керує своєрідний азарт (звідси і поняття «его-текст») усвідомлення своєї експансивності. Щось нахшталт інстинкту захоплення нових інтелектуальних територій.

Дивно, що така масова та регулярна комунікація викликає такі відчуття. Цей факт підтверджений не тільки нами, а і Я. Вишневецьким в книзі «Одиночество в сети», в якій він пише: « Інтернет не зближує. Це скупчення самотності. Ми разом, але кожен один. Ілюзія спілкування, ілюзія дружби, ілюзія життя» [4]. Далі, С. Жежек в книзі «Добро пожаловать в пустыню реальности» приділив увагу такому явищу, як страсті реального і страсті примарності. Він пише «це не реальність увійшла в наші видіння, а видіння увійшли і зруйнували нашу реальність» [5]. І тут слід наголосити, що на увазі ми і автор маємо тільки блогерів, які захопилися блогерством і перебуванням в блогосфері без міри, які довірили своє життя не відомо кому, тих, хто не має на меті глибоко проаналізувати свої життєві ситуації, тих, хто втратили первинну ціль перебування в інтернеті під натиском інформаційної спокуси.

Стан духовного та морально-етичного спустошення виникає в наслідок бажання фонтанувати вселенською любов'ю та виказуванням поваги до майже всієї блогосфери (беремо на себе роль «віртуального Бога» з якою не сила впоратись). Коли ми не можемо виконувати цю функцію з відомих буттєвих

та мирських причин, то ми стаємо з погляду інших блогерів нестерпно байдужими і неуважними. Така «вселенська» коректна поведінка у блогосфері обрікає людину на самотність та пусту трату часу. В підсумку, віртуальна коректність в спілкуванні, призводить до хаосу в реальному бутті та відторгнення норм моралі і поведінки в реальному світі і сприйманням її, як пагубного та невдячного явища.

Відчуття «естетичне чуже як забуте своє» викликають *протонаративи* (від грец. *protos*) вперше термін ввів Ф. Левін – це мінімальна історія, що має подієво-просторову часову організацію. Це розкриття однієї події, яка наділена пізнавальною надійністю. Тут не тільки тематична направленість (мораль, вічні цінності) а і поетика (мова, образність, ритм). В них закладені слав'янські концепти душа, дух, розум. Мудрість найвища життєва компетентність. Коротка форма для сприйняття стає догмою. Вони знаходять своє відображення на таких Інтернет сайтах, як «арт-думки», «афоризми», «фіксати та піксати», «таємниці успіху видатних людей», «мотиваторах», «демотиваторах» та ін. [12]. Поняття протонаративу і його впливу на нарацію розглядали у своїх роботах П. Рікер, Ф. Левін, А. Зорін, Й. Ужаревич.

Такі протонаративи досить швидко викликають певні життєві спогади та інтерпретації і майже автоматично розгортаються у повноформатний наратив. Але, як виявилось, такі мікроформи викликають життєві інтерпретації і певний аналіз подій тільки минулого свого життя. Минулого, а не майбутнього! Використання таких «сміслових капсул» - кліше у майбутньому не можливе по причині перенавантаження пам'яті подібною інформацією. Відбувається баналізація інформації – одна із стратегій забуття.

Більш-менш реальне, а не оманливе існування та функціонування у блогосфері потребує постійного утримання цілі (не піддавання інформаційній спокусі), інакше його психіка просто розчахнеться на до і після, на «Я» реальний і «Я» віртуальний. самі ж блогери на вимогу віртуального середовища починають поводитись і реплікувати інакше ніж у реальному світі (програють маски та ролі не властиві їм у реальному житті), гармонійно вписуючи їх у віртуальний хаос в якому всі поняття є з зміненними смислами. Ілюзія не причетності і недоторканості зникає тоді, коли блогер розуміє, що набуте в псевдо житті не є корисним для нього в реальному, більше того, деяка приваблива і цікава інформація є вірусами розуму (демотиваційні пости). Відчуття «культурної травми» виникає у обох сторін, блогера що постить інформацію, та того, що читає та коментує. Але, за будь яких умов перебування у блогосфері, відчуття «особистого культурного раю» присутнє майже у всіх блогерів [2]. Виходить якийсь віртуальний парадокс, який потребує ретельного дослідження.

Одним із несподіваних результатів які ми отримали в процесі дослідження став висновок блогерів – недовіра до інформації історичного характеру та життєвого досвіду минулих часів. Причиною є розуміння того, що інтернет недосяжний з точки зору технічного прогресу для людей старшого покоління, а ми вже не можемо бути повноцінними експертами таких постів. Більше того, втрачається пам'ять про реальне минуле пам'ять замінюється пост-пам'яттю, тобто, виникає дистанція поколінь, її сила в тому, що вона пов'язана з своїм об'єктом не через спомини, а через уявний вклад та творення. Далі ще гірше, ієрархічна структура Інтернет-архіву облаштована так, що чим свіжіша інформація, тим вона цінніша. Ось така альтернатива класичному архіву пісемої цивілізації. І тут виявляється, що реальне не те, що відбувається, а те,

що після читання залишається в пам'яті. «Світ, що зникає» – заміна історичної реальності, штучно створеними образами і інтерпретаціями, що створюють ілюзію наступності з минулим, тоді, коли цей зв'язок втрачений.

Не привалює у блогерів функція заповіту, зі зверненням до «розуміючого» нащадка («нехай почитають після моєї смерті»). Більш часті відповіді блогерів – «хто мене тут знайде у цьому хаосі». Будь-який хаос-безлад (чи то смисловий, чи то психологічний) може спричинити смерть в різному її розумінні (моральну, етичну, психологічну тощо).

Має статус (50\50) гігієнічна функція, у якої ціль періодичного розвантаження пам'яті від несуттєвих дрібниць, подробиць і деталей, тобто об'єктом обставин є життя самого блогера. Відбувається просто викид інформації, а не духовне чи моральне очищення за допомогою осмислення і інтерпретації.

Спроби отримати від блогерів визначення і глибокий аналіз, що для них є віртуальний життєвий шлях, віртуальний смисл життя, і, нарешті, віртуальні життєві цілі, то ми не отримали ніякої чіткої задовольняючої думки.

Відсутність своїх варіантів у визначенні, «що\чим для вас є блог?» наптовхнуло нас на думку, а чи не є це початком території пасивних споживачів інформації?

Також характерним для Інтернет щоденників є наратив, викладений автором в жанрі публічної сповіді та публічної проповіді. Цікавість цього феномену полягає для нас в тому, що блогер майже ніколи не пише в жанрі сповідального, тобто, не аналізує свої життєві смисли і не шукає діалогу з іншими блогерами для розгляду своїх поглядів під різними кутами зору. Він постійно інформує блогосферу в жанрі літературної проповіді, як лідера прогресивної думки, і вважає свої думки недоторканими і не вартими критики.

Слово «сповідь» сьогодні означає дві різні речі: 1) подієве оформлення таїнства покаяння; 2) літературний публічний жанр.

Використання цього поняття в різних значеннях зумовлене його початковим кореневим сенсом: сповідь – розповідь, вислів, визнання, свідоцтво, коли людина може повідати щось іншому, розділити з ним своє знання [1]. Також автор публічної літературної Інтернет сповіді (далі ПЛІС) свідчить словом про свій шлях, досвід і психологічний стан (стан душі). Але, не дивлячись на цю схожість, сповідь церковна і літературна протилежна за своїм внутрішнім сенсом. Можна позначити це протистояння, як прагнення до двох меж мови: повноті слова (ПЛІС) і повноті мовчання (у таїнстві покаяння).

Такий феномен, як літературна проповідь та сповідь з'явилися в Інтернеті не випадково, можливо він природно викликаний безтілесністю віртуальної особистості (яку деякі автори порівнюють з гомункулусом, големом та ін.) і наскрізною пронизаністю псевдо життями.

Жанр ПЛІС є відкритою нарацією і має певну незримую структуру і функції: очищення від псевдо правди; визнання будь чого (переводить факти у моральну площину); розвінчує ганебне, яке потім виступить в якості національного досвіду – заповіді. Віртуальні наративні сповіді відбуваються під тиском обставин життя і за своїм фактажем дуже однотипні. Мова іде радше про владу над собою, де спроможність в голос аналізувати особисті ситуації не кожний наважиться. Такий контроль над собою і своїми вчинками та думками несумлінно веде до моралізації особистості. Хтось вважає, що цей жанр веде до обезживлення активного безпрецедентного життя, ми ж думаємо, що цей жанр просто дисциплінує людину. Більше того, у цьому жанрі природно поєднуються істина і цінності, теорії роздумів з поведінковими практиками.

Не варто вважати, що відбувається репресивність над самим собою, насправді, відбувається набуття здатності бажати того, що в подальшому дозволить комфортно існувати у суспільстві.

ПЛІС наратив – складається з тексту на тему «я так думаю», самоаналізу, та меморіалізації власних дій. В підсумку ж ми отримуємо новоєвропейську особистість з думкою «я ні за що не відповідаю», «це вони», «все відбудеться саме по собі». Хоча істинне розуміння сповідальності повинно вести до добродійності та особистих досягнень в моральній сфері так, як вона знімає внутрішні протиріччя та дисоналізацію окремих смислів.

Слідуючи за виділеними Адамсом темами наративу, ми також виявили їх присутність, та отримали декілька нових тем у наративах блогерів: «жага до психологічно-комфортного життя», «жага визнання», «жага незалежності», «жага заможності», «жага самостійності», «жага кохання», «переживання самотності», «обмеження свободи», «значимість кохання та дружби», «жага нових вражень», «жага до концентрації розумних думок – естетичне чуже як забуте своє» з часом потребують свого рішення в зоні смислів ієрархії мотиваційних структур, системі відносин. Слово жага використане не випадково тому, що блогер знаходиться в постійному пошуку рішень та відповідей на свої питання. Дані теми можна вважати лейтмотивами життя блогера, за умови дуже частої їх появи в постах [12].

Таблиця 2

Основні теми наративів та жанр їх опису

Теми	Форма викладу інформації (публічна проповідь \сповідь)
«жага до психологічно-комфортного життя»	проповідь: блогери знаються на всіх новітніх психотерапевтичних тенденціях в психології.
«жага кохання»	проповідь: опис напрямків та способів домогтися взаємності.
«жага самостійності»	сповідь: опис спроб досягнення самостійного існування та незалежності мислення.
«жага заможності»	проповідь: способи як багатіють інші.
«жага незалежності»	сповідь: опис спроб бути незалежним без детального осмислення +\)- ситуації.
«жага визнання»	проповідь: із чужого досвіду факти.
«жага до концентрації розумних думок – естетичне чуже як забуте своє»	констатація чужого смислу (близького блогеру за відомих тільки йому причин), і не залучення їх до особистих життєвих контекстів. Не відбувається взаємодоповнення інформації.
«жага нових вражень»	проповідь: із досвіду близької \)рідше свого. Заздрощі, і відсутність пошуку шляхів для наслідування.
«значимість кохання та дружби»	проповідь: акцент на цінностях здатних утримати близьку людину біля себе.
«обмеження свободи»	сповідь: гнівні описи в подробицях з приводу несправедливого відношення
«переживання самотності»	сповідь: опис своїх пригнічених відчуттів.

Ці дані дають змогу зробити такі припущення: теми «обмеження свободи», «переживання самотності», «жага незалежності», «жага самостійності» носили описовий характер хоч із незначними намаганнями проаналізувати події. Ці теми рідко проговорюються і прописуються людиною тому, що важко підібрати словесний еквівалент почуттям і відчуттям. Те, що стосувалося очевидного і матеріального (хоч і чужого), дозволяло блогерові критикувати/кепкувати/коментувати з суб'єктивної точки зору. Дивно, що такі

вживані лаконічні життєві смисли (протонаративи) існують окремо від особистих описів життєвих подій, і ніяк не впливають на їх розвиток осмислення та інтерпретацію. Нам здається, що невміння інтерпретувати чужі і свої життєві смисли з культурної, когнітивної і смислової позицій [10] призводить до поверхневих описів як в наративі в сповідальному так і проповідницькому жанрі. Таке може відбуватися за умов нездатності та невміння інтерпретувати і переосмислювати життєві цінності, а також можливого небажання виносити інформацію у блогосферу.

Блогінг і блогерство – це новий рівень розвитку наративу, де найбільш можливе вираження емоційного стану, «емоційного сплеску». Він є досить дієвим засобом для самоорганізації та співвіднесення з особистим досвідом інших.

Наративний стиль не тільки «організує хаос свідомості», але й «наводить в ньому порядок і лад, лад і гармонію культури».

Розмитість меж між життям і мистецтвом, особою і суспільством, утопією і реальністю, здоров'ям і хворобою, консерватизмом і радикалізмом, серйозним і сміхотворним, високим і низьким, добром і злом, етичним і неетичним, естетичним і неестетичним, прекрасним і потворним, вірою і невірою, нормативною і релятивною формами направляють людину на активний пошук життєвих рішень та особистісного зростання. В ідеалі блог з його специфічною регулюючою комунікацією, з широкими можливостями вибору референтної групи для отримання зворотного зв'язку і спостереженням за рефлексією досвіду життєвого шляху інших людей дозволяє сформувати не тільки навички комунікації, але й усвідомити, апробувати, натренувати свій спосіб усвідомленої життєдіяльності в якості суб'єкта власного життєвого шляху – індивідуальності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алмазів А. Тайна сповідь в православній східній Церкві / А.Алмазів. – Одеса, 1894, Репрінт: М., 1995. – Т. 1. – С. 49.
2. Бердяев Н. А. Самопізнання (Досвід філософської автобіографії) / Н.А. Бердяев. – М., 2006. – С. 16.
3. Борисов С. Б. Мир русского девичества. 70-90 гг. XX века: монография / С. Б. Борисов. – М.: «Ладомир», 2002. – С. 255-262.
4. Вишневецкий Я. Одиночество в сети. [Електронний ресурс]: <http://tululu.ru/b70690/> (20.10.2012)
5. Жижек С. Добро пожаловать в пустыню реальности [Електронний ресурс]: http://www.gumer.info/bogoslov_Buks/Philos/jijek/index.php (20.10.2012)
6. Интернет ресурс дневниковых, мемуарных. автобиографических статей [Электронний ресурс]: // Группа исследователей в НИВЦ МГУ <http://www.uni.-persona.srcc.msu.ru> (12. 05. 2009)
7. Каспэ И. Internet studies и исследования «приватного пространства» [Электронний ресурс] // [Russian Cyberspace - Teksty](http://www.ruhr-uni-bochum.de/russ-cyb/library/texts/ru/kaspe_home.htm) – М. 2007. http://www.ruhr-uni-bochum.de/russ-cyb/library/texts/ru/kaspe_home.htm (22.06.2010).
8. Лотман Ю. М. Внутри мыслящих миров. Человек – текст – семиосфера – история [Текст] / Юрий Лотман // Дом в «Мастере и Маргарите». – М., 1996. – Ч.2. Гл. 3. – 464 с. <http://platonanet.org.ua/.../lotman.../32-1-0-617> (22.06.2010).
9. Михеев М. Дневник в России XIX-XX века – его-текст, или пред-текст / Михаил Михеев. – М., 2006. – 567 с.
10. Проблеми психологічної герменевтики: Монографія / За ред. Н. В. Чепелевої. – К.: Міленіум, 2004. – 276 с.
11. Crossley M. Introducing narrative psychology: self, trauma, and the construction of meaning. Buckingham-Philadelphia, 2000.

12. Uzarevic J 2003. Problem ponavljanja prekinutoga ponavljanja. Knjizevna smotra, Zagreb, br.127 (1): 37-44 p.

Гудинова И. Л. ИЗУЧЕНИЕ ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ ОСОБЕННОСТЕЙ ОТОБРАЖЕНИЯ ЖИЗНЕННОГО ОПЫТА В БЛОГАХ

В статье дан теоретический обзор проблемы создания и ведения Интернет - дневников (блогов). Дана классификация видов дневников, что создает полную картину предистории возникновения данного феномена. Выделены функциональные особенности блогосферы и блогерства как такового.

Ключевые слова: интернет дневник, событие, самопрезентация.

Gudinova I. L. RESEARCH OF PSYCHOLOGICAL FEATURES OF LIFE EXPERIENCE PRESENTATION IN BLOGS

In the article the theoretical review of problem of creation and conduct the Internet – diaries (blog) is given. Classification of types of diaries is given, that creates the complete picture of pre-history of origin of this phenomenon. The functional features of blog sphere and blog are selected as such.

Keywords: internet is a diary, event, selfpresentation.

УДК 159.9

Гулько Ю. А. (г. Киев)

ПРОЯВЛЕНИЯ ПОНИМАНИЯ У ДЕТЕЙ В РАННЕМ ВОЗРАСТЕ

Статья посвящена анализу проявів розуміння у дітей в процесі експериментальної діяльності.

Ключові слова: приймаюче розуміння, експериментування, перетворююче розуміння, дитина чуттєво-розуміючий.

Постановка проблемы. Изучением понимания научная психология занимается достаточно давно, наверное с того времени, как психология стала формироваться в отдельную науку и еще во многом тяготела или к физиологии, или к философии, а позже к лингвистике и культурологии. Чаще феномен понимания рассматривался на стыке этих наук и психологии. В середине прошлого столетия развитие научной психологии привело к появлению когнитивных теорий понимания, которые основывались на большом экспериментальном фактаже, но критиковались за упрощенные взгляды на феномен понимания. К примеру, процесс понимания текстов изучался путем регистрации движений глаз. По продолжительности фиксации глаз на отдельных словах и словосочетаниях делались выводы о сложности или легкости текста для понимания. Долго фиксирует – значит долго понимает, быстро пробегает глазами – значит понял. Опасность упрощающего взгляда на психологические процессы вплоть до сведения их к процессам физиологическим, убедительно показана В.П. Зинченко [4], эта опасность, состоит в том, что от исследователей уходит объект их исследования – сама психика. Его мнение тем более убедительно, что ученый сам долгое время изучал ориентировочные движения глаз при предъявлении разных объектов. Самые известные когнитивные теории понимания Андерсона, Кинча, Оуэнса и др. [13] оказались важными для теории науки и нужными для практики: благодаря им выяснено какой объем зрительной информации может держать в поле своего восприятия человек, как смысловая память влияет на понимание новой информации, как значение информации для человека влияет на его понимание. Однако,